

Neli Eterović Slot

URIÛT NAGRADA PRIPALA SANJI MEDIĆ

Rijksakademija, Amsterdam

Između "Amstel" hotela, hotela visoke kategorije, gde odsedaju gosti, pretežno iz sveta filma i muzike, ili oni sa dubokim džepom, ARTIS—a zoloskog vrta i Tropskog muzeja nalazi se zgrada Rijksakademije (Državne akademije). Sa prednje i zadnje strane građevina je okružena vodom. Sa prednje, čeone strane, između akademije i kanala je prometna cesta kojom se kreću tramvaji, automobili i biciklisti. Rijksakademija je smestena u zgradi nekadasnje konjičke kasarne. U XVIII veku, osnovni zadatak ove kasarne bio je da brani grad od spoljašnjeg neprijatelja kao i da održava red u samom gradu. Rijksakademija nosi ovaj naziv od 1870 godine. Akademija je naslednica nekadasnje Koninklijke Akademie (1817–1870) i pre nje Stadtekenacademie (1718–1821).

Tragovi nekadasnje konjičke kasarne još su uvek prisutni i veoma vidni u arhitekturi zgrade, središnjeg zatvorenog trga i krila zgrade u kome su nekada bile smeštene štale. Sagrađena je u neoklasističkom stilu. Kao materijal korišćena je opeka. U unutrašnjem dvorištu nekadašnje kasarne, sagrađena je nova moderna zgrada u kojoj je smestena biblioteka sa oko 35.000 knjiga i časopisa, najvećim delom iz oblasti umetnosti, (video i DVD kolekcija), dokumentacija umetnika koji su boravili i koji trenutno borave na akademiji, administracija, direkcija i sl. Krila kasarne su preuređena u oko 60 prostora, dobro osvetljenih umetničkih ateljea. U različitim delovima zgrade smeštene su pet depoa: depo za fotografije, DVD i video, depo za slike, dva depoa za skulpturu i grafički depo. U ovom poslednjem smeštena je i izuzetno bogata biblioteka antikvarnih knjiga. U prizemlju i na poslednjem spratu je nekoliko radnih ateljea: za drvo, metal, keramiku, staklo, plastiku, film, video, zvuk i grafiku. Stari i novi delovi kompleksa povezani su zatvorenim mostovima, hodnicima i stepeništima i čine jednu celinu. Akademiju okružuje park u kome slobodno i neometano šetaju i plivaju patke, guske, labudovi. Do nedavno su im društvo pravila i tri pauna, koja su premeštena na drugo mesto jer im je smetala buka saobraćaja. Ceo kompleks predstavlja jedan miran, gotovo idiličan kutak u centru uzburkanog grada.

Rijksakademija je zamišljena kao rezidencija i radno mesto (atelje) za umetnike koji za sobom već imaju završenu akademiju, radno iskustvo i niz izložbi. Oko šezdesetak umetnika, koji su prošli oštru selekciju, prilikom prijave na ovu akademiju, u dodeljenim ateljeima slobodno stvaraju svoja umetnička dela. Najčešće su mlađi od 35 godina. Pola ih je iz Holandije a pola iz drugih zemalja širom sveta. Akademija je drugim rečima jedna živopisna, stvaralačka i edukativna



S. Mandić

multikulturalna ustanova. Mlade umetnike savetuju i vode stariji, priznati umetnici. Tokom dve godine, koliko traje boravak svakog umetnika, umetnici su slobodni da slede i traže svoj stvaralački put.

Jednom godišnje, poslednji vikend u novembru umetnici otvaraju vrata svojih ateljea i pokazuju šta su uradili u toku protekle godine. Za vreme manifestacije "open ateliers" (otvoreni ateljei) ulazak i obilazak ateljea na akademiji je svima zainteresovanima slobodan. U toku ovog vikenda zabeleži se preko 5000 posetilaca. Među posetiocima je i niz galerista u potrazi za novim talentima, kao i kolekcionara umetničkih dela. Godišnja manifestacija "Otvoreni ateljei" baca uvek novo svetlo na internacionalni svet umetnosti, ona je presek savremenog umetničkog stvaralaštva nastalog u toku jedne godine.

Vrhunac "Otvorenih ateljea" predstavlja dodeljivanje Urijt nagrade. Godine 1957. ostavio je bogati zubar W.F.C. Urijt, u svom testamentu novac za dodeljivanje godišnje nagrade za umetnost, umetnicima koji su boravili i stvarali na Rijksakademiji. Nezavisan žiri, svake godine nanovo biran, dodeljuje nagradu umetnicima koji su najbolje izrazili svoje, specifično, umetničko stvaralaštvo i pokazali rizik u procesu svog stvaralaštva. Do nedavno, ova nagrada je bila novčana, a od 2004 godine, dobija novi karakter i ruho, postaje nagrada za publikaciju. Ova prestižna nagrada sastoji se iz dokumentacije rada umetnika, publikovane u knjigu, u kojoj je ostvarena saradnja nagrađenog umetnika i Rijksakademije.

Urijt nagrada za 2004 godinu dodeljena je mladoj i izuzetno talentovanoj umetnici Sanji Medić, koja je boravila i stvarala u Rijksakademiji u periodu od 2002–2004 godine.

Sanja Medić se u novim radovima, prikazanim u okviru "Otvorenih ateljea", bavi istraživanjem veze između (image) imidža (dvodimenzionalne realnosti) i prostora koji taj imidž

prikazuje (trodimenzionalne iluzije). Kao inspiraciju koristi fotografije iz knjiga o evropskim interijerima u XVIII I XIX veku. Fotografiju jedne takve stilske sobe (u stilu Luja XVI), Medić prevodi u formu trodimenzionalne makete. Prostor te makete umetnica potom dekonstruiše i nanovo rekonstruiše, koristeći se kolaž tehnikom. Promene koje nastaju u ovom procesu, Sanja "zamrzava" i beleži uz pomoć digitalne foto kamere. Novonastale slike (fotografije) interijera podsećaju na scene iz filmova; pored toga što je u njima vreme zamrznuto (stalo), a protagonisti odsutni, posmatrač ima osećaj kao da će se svakog trenutka nešto dogoditi.

O ovim radovima umetnica kaže: "Ono što me je oduvek fasciniralo je veza između naše vizuelne percepcije i uvek prisutnog elementa vremena. U ovim novim radovima pokušala sam da zamrznem novostvoreni prostor u jedan trenutak tišine, izolovan od realnosti".

Sanja Medić rođena je u Bihaću 1974 godine. U Beogradu je likovno obrazovanje stekla u studiju Etele Merk. Potom odlazi u Holandiju gde studira na Akademiji u Utrehtu i Kraljevskoj akademiji u Hagu. Na Frank Mohr Institutu u Groningenu završava svoj magistarski rad, posle koga je primljena na Rijksakademiju u Amsterdamu. Iako je studirala slikarstvo, Medić već duže vreme ne slika, već pravi instalacije, kolaže i fotografije. Učestvovala je u solo i grupnim izložbama u galerijama i umetničkim centrima svih većih holandskih gradova, a van granica Holandije u Berlinu (Berlin Alexanderplatz i Berlin Untervelten), u Njujorku (Times Square Gallery) i u Xiamen gradu u Kini (u Kineskom Evropskom umetničkom centru. Poslednju solo izložbu imala je nedavno, u martu ove godine, u Friskom muzeju u Leeuwarden-u, pod naslovom " Kako Urediti Njen Interijer u Stilu Luja XVI".

Radovi Sanje Medić mogu se videti na njenom web-site-u: www.sanjamedic.3folded.nl

Najuži centar Amsterdama okružuju tri velika kanala. Na srednjem, Keizergrachtu broj 672 nalazi se muzej Van Loon, elegantna, patricijska zgrada sagrađena sredinom XVII veka. Njen prvi stanovnik bio je Ferdinand Bol, jedan od Rembrantovih učenika.. Godine 1884 vlasnik kuće postaje porodica Van Loon koja u njoj živi do 1945 godine. Posle obimne restauracije, zgrada je otvorena kao muzej za publiku 1974 godine. Niz porodičnih portreta, nameštaja u stilu Luja XV i predmeti primenjene umetnosti (servisi, ogledala, porculan, srebro, zlatne medalje) dočaravaju atmosferu XVII veka.

U ovom nostalgичnom ambijentu, u kome vreme kao da je stalo pre više od tri veka, održana je 2. februara 2006 godine prezentacija knjige Sanje Medić, dobitnice Uri}t nagrade za 2004 godinu. Manifestacija je bila popraćena muzičkom intrevencijom Bojana Fajfrića, umetnika koji je takođe boravio i stvarao na Rijksakademiji. O umetničkom delu i knjizi Sanje Medić, nadahnuto je govorila umetnica i proslugodišnji član žirija za za dodelu Uri}t nagrade, Maria Verstappen. Knjiga pod nazivom " Interior Monologue: a soliloquy " prikazuje stvaralačko umetnički proces Sanje Medić, kroz ilustrovanu dokumentaciju njenog rada. U knjizi teksta gotovo da nema. Nižu se fotografije radova. Tekst i nije potreban, jer fotografije same govore. Prostor u enterijeru ili možda enterijer u prostoru. Nameštaj i zidni tapeti... Ništa se ne kreće, sve stoji na jednom mestu, zamrznuto, uhvaćeno u jednom trenutku. Lis-tajući stranice knjige, gledalac i posmatrač, pre nego čitalac, postaje deo enterijera, ulazi u njega i biva obuzet neobičnim mirom i tišinom, koja ga okružuje. Vreme kao da je stalo.